

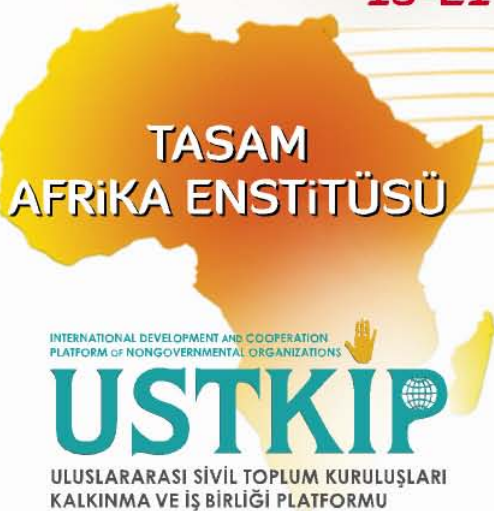
5. ULUSLARARASI TÜRK-AFRIKA KONGRESİ

Türkiye-Afrika İlişkilerinin Gelişiminde
Sivil Toplum ve Düşünce Kuruluşlarının Rolü

SONUÇ RAPORU

19-21 Kasım 2009, İstanbul

TASAM
TÜRK ASYA STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
TURKISH ASIAN CENTER FOR STRATEGIC STUDIES

www.tasamafrika.org

www.ustkip.org

www.tasam.org

5.ULUSLARARASI TÜRK-AFRIKA KONGRESİ

Türkiye-Afrika İlişkilerinin Gelişiminde Sivil Toplum ve Düşünce Kuruluşlarının Rolü SONUÇ RAPORU

5. ULUSLARARASI TÜRK AFRIKA KONGRESİ SONUÇ RAPORU

SUNUŞ

Uluslararası alandaki etkinliklerini gün geçtikçe arttıran Afrika ülkeleri, diğer ülkelerle çeşitli stratejik ortaklıklar oluşturlarken, bu doğrultuda kendi kalkınma süreçlerini hızlandırmayı ve dünyadaki karar alma süreçlerine daha aktif olarak katılmayı hedeflemektedirler.

Kıta insanının kendine güvenerek, yeni fırsatlara odaklanarak ve küresel değişimin bir parçası olarak bu süreçte katılmayı arzulaması, Afrika'daki yaşam koşullarında görülen olumlu değişimi işaret etmektedir.

AB ile gerçekleştirilen Kahire ve Lizbon Zirveleri'nin yanı sıra Avrupalı ve ABD'li liderlerin üst düzey ziyaretleri, hızla gelişmekte olan Çin H. C. ve Hindistan gibi ülkelerin yakın dönemde gerçekleştirmiş oldukları ve gelecekte de belirli periyotlarda tekrarlanacak olan "Afrika Forumları" kıtaya verilen önemin açık birer göstergesi olarak ifade edilebilir.

Türkiye de çok taraflı dış politika anlayışı çerçevesinde Batılı partnerleriyle yakın ilişkilerini sürdürürken, AB'ye üyelik sürecinde kayda değer gelişmeler kaydetmekte, bölgesel anlamda siyasi ve ekonomik açılımlar gerçekleştirmektedir.

1998 yılındaki "Afrika'ya Açılım Planı", 2005 yılının "Afrika Yılı" ilan edilmesi ve aynı yıl Afrika Birliği Zirve toplantılarına gözlemci üye statüsünde katılmaya başlaması, geçtiğimiz Ağustos ayında "ortak bir gelecek için dayanışma ve işbirliği" ana temasıyla gerçekleştirilen "Türkiye-Afrika İşbirliği Zirvesi" ve 2013'de Afrika'da ikincisi icra edilmesi planlanan Zirve, önümüzdeki süreçte ilişkilerin daha planlı ve programlı gelişimi açısından önem arz etmektedir.

5.ULUSLARARASI TÜRK-AFRIKA KONGRESİ

Türkiye-Afrika İlişkilerinin Gelişiminde Sivil Toplum ve Düşünce Kuruluşlarının Rolü SONUÇ RAPORU

Yine bu kapsamda TİKA'nın Afrika'daki bölgesel koordinasyon ofisleri aracılığıyla sağlık, tarım ve eğitim sektörlerinde vermiş olduğu hizmetler, sürdürülebilir politikaları önemli ölçüde desteklemektedir.

Bu politikalar doğrultusunda Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti ve devlet kuruluşları, her geçen gün artan bir ivme ile Afrika kıtası ülkeleriyle ilişkilerini geliştirme çabası içinde bulunmaktadır. Türkiye, Afrika ülkelerinin sorunlarının çözülmesini amaçlamakta ve bu doğrultuda çok sayıda projeye destek vererek bu konudaki kararlılığını ortaya koymaktadır. Buna karşın, Afrika ülkeleri de Türkiye'yi kendileri açısından siyasi gündeme sahip olmayan samimi bir ülke olarak değerlendirmektedirler.

Türkiye'nin Afrika ülkeleriyle "stratejik ortaklık" çerçevesinde uygulanmakta olan kararlı ve sistemli politikaların, siyasi ve ekonomik ilişkilerde görülen olumlu gelişmelerin bireysel düzeye de indirgenebilmesi gerekmektedir.

Günümüzde Devlet ve Hükümet Başkanları düzeyinde gerçekleştirilen zirvelerle eş zamanlı olarak STK'ların da bir araya gelerek karşılıklı olarak sorunları masaya yatırdıkları ve ortak forumlar oluşturdukları gözlemlenmektedir. Türk ve Afrikalı devlet adamları arasında gerçekleşen karşılıklı ziyaretlerin ve görüşmelerin toplumlar nezdinde daha etkili olması, ilişkilerin STK'lar arasında da yaygınlaştırılarak çeşitli alanlarda etkin sonuçlar verecek faaliyetlerin düzenlenmesi ve STK'ların birbirlerini daha yakından tanımaları gerekmektedir. Böylece zirvelerde alınan kararların, STK'lar aracılığıyla toplumun temeline yayılması ve daha iyi uygulanması mümkün olacaktır.

Bu doğrultuda geçtiğimiz yılın Ağustos ayında icra edilen zirve kapsamında TASAM Afrika Enstitüsü'nün gerçekleştirmiş olduğu Türk- Afrika STK Forumu'nun ardından Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları Kalkınma ve İşbirliği Platformu'nun (USTKİP) kurulması kararlaştırılmıştır. Böylece çeşitli alanlarda faaliyet gösteren STK'ların bilgi ve deneyimlerini USTKİP çatısı altında birleştirerek iletişim ve işbirliğini geliştirmeleri arzulanmaktadır.

5.ULUSLARARASI TÜRK-AFRIKA KONGRESİ

Türkiye-Afrika İlişkilerinin Gelişiminde Sivil Toplum ve Düşünce Kuruluşlarının Rolü SONUÇ RAPORU

Türkiye ve Afrika'daki gelişmeleri yakından takip etme, elde ettiğimiz bilgileri analiz etme, müşterek bir gelecek için tutarlı ve uygulanabilir vizyon geliştirme, meydana gelebilecek aksaklıkları ise en kolay şekilde ortadan kaldırma ve karşılıklı menfaatleri temin edecek fırsatları en iyi şekilde değerlendirmeye yönelik "5. Uluslararası Türk- Afrika Kongresi" projesi, Türk Asya Stratejik Araştırmalar Merkezi (TASAM) Afrika Enstitüsü tarafından planlanmıştır.

19- 21 Kasım 2009 tarihlerinde İstanbul'da icra ettiğimiz 5. Uluslararası Türk- Afrika Kongresi'nin ve USTKİP Komisyon Toplantıları'nın Türk ve Afrika medeniyetleri arasında hoşgörü ve iletişimin gelişmesine, küresel barışın ve istikrarın sağlanmasına katkıda bulunmasını temenni ediyoruz.

Saygılarımla.

Süleyman ŞENSOY

TASAM Başkanı

5.ULUSLARARASI TÜRK-AFRIKA KONGRESİ

Türkiye-Afrika İlişkilerinin Gelişiminde Sivil Toplum ve Düşünce Kuruluşlarının Rolü SONUÇ RAPORU

KONGRENİN ADI

5. Uluslararası Türk- Afrika Kongresi: “Türkiye- Afrika İlişkilerinin Gelişiminde Sivil Toplum ve Düşünce Kuruluşlarının Rolü/ USTKİP Komisyon Toplantıları”

KONGRENİN KOORDİNATÖRÜ

Toplantının koordinatörü Türkasya Stratejik Araştırmalar Merkezi (TASAM) bünyesinde faaliyet gösteren TASAM Afrika Enstitüsü’dür.

TASAM Afrika Enstitüsü, çalışma alanında ülkemizin ihtiyaç duyduğu ulusal ve uluslararası düzeyde stratejik inceleme ve araştırmaları projelendirip ortaya koyabilen, gelecekle ilgili gerçekçi öngörülerde bulunmaya çalışarak bunları yorum, makale, rapor ve kitaplarla yazılı hale getiren ve öngörülerini gerçekleştirirken meselelere yapıcı ve farklı bir üslupla yaklaşma prensibinden hareket eden bir inceleme ve araştırma kurumudur.

KONGREYE DESTEK SAĞLAYAN KURUMLAR

5. Uluslararası Türk- Afrika Kongresi; T. C. Dışişleri Bakanlığı, T. C. Başbakanlık Tanıtma Fonu, T. C. Başbakanlık Türk İşbirliği ve Kalkınma İdaresi Başkanlığı (TİKA), T. C. Başbakanlık Basın Yayın Enformasyon Genel Müdürlüğü (BYEGM), T. C. Başbakanlık Dış Ticaret Müsteşarlığı (DTM), İstanbul Ticaret Odası (İTO), Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu (TÜBİTAK), Bank Asya, Bağcılar Belediyesi, Fatih Belediyesi, Hürriyet Daily News ve Referans’ın destekleriyle gerçekleştirilmiştir.

5.ULUSLARARASI TÜRK-AFRİKA KONGRESİ

Türkiye-Afrika İlişkilerinin Gelişiminde Sivil Toplum ve Düşünce Kuruluşlarının Rolü SONUÇ RAPORU

KONGRENİN YAPILDIĞI YER

İstanbul Grand Cevahir Otel ve Kongre Merkezi

KONGRENİN TARİHİ

19 - 21 Kasım 2009

KONGRENİN PROGRAMI

1. Gün: 19 Kasım Perşembe

09:00- 09:30 Kayıt

09:30- 10:00 Açılış Konuşmaları

Süleyman ŞENSOY- TASAM Başkanı

Hassan Adebayo SUNMONU- Afrika Ticaret Birliği Genel Sekreteri ve Başkanlık Kurulu Vekili, Afrika Birliği ECOSOCC

Dr. Abdulhalim Ismail Al MUTAFI- Sudan Cumhuriyeti Tarım ve Ormancılık Bakanı

10:00- 10:15 Çay- Kahve Arası

10:15- 10:45 "Exlibris Afrika Ülkeleri 2009 Sergisi"

10:45- 12:15 1. Oturum: Ekonomi ve Kalkınma

Oturum Başkanı: Hassan Adebayo SUNMONU- Afrika Birliği ECOSOCC

- Dr. Amany ASFOUR- Mısırlı İş Kadınları Derneği Başkanı (EBWA)

5.ULUSLARARASI TÜRK-AFRİKA KONGRESİ

Türkiye-Afrika İlişkilerinin Gelişiminde Sivil Toplum ve Düşünce Kuruluşlarının Rolü SONUÇ RAPORU

- Zuhal MANSFIELD- Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Türk- Mısır İş Konseyi Başkanı ve Türk- Afrika İş Konseyleri Koordinatör Başkan Yardımcısı
- Theunis KEULDER- Namibya Demokrasi Enstitüsü (NID)
- Dr. Muna ABDALLA- Kofi Annan Barışı Koruma ve Eğitim Merkezi (KAIPTC)

12:15- 13:30 Öğle Yemeği

13:30- 14:45 2. Oturum: Eğitim ve Sağlık

Oturum Başkanı: Prof. Dr. Paschal MIHYO

Doğu ve Güney Afrika Sosyal Bilimler Araştırma Örgütü
(OSSREA)

- Wakabwa Raphael ARINAITWE- Kalkınma için Yönetimde Afrika Eğitim ve Araştırma Merkezi (CAFRAD)
- Dr. Mehmet GÜLLÜOĞLU- Yeryüzü Doktorlar Derneği Türkiye Şubesi
- Jamillah MWANJISI- Su ve Sağlık Koşullarının Geliştirilmesinde Afrika Sivil Toplum Ağı (ANEW)
- Vinesh CHINTARAM- İlk Adım Ağı

14:45- 15:00 Çay- Kahve Arası

15:00- 16:00 3. Oturum: Çevre ve Tarım

Oturum Başkanı: Saida AGREBI- Tunuslu Anneler Derneği Başkanı

- Av. Engin URAL- Türkiye Çevre Vakfı Başkanı
- Geoffrey Kimiti MBURU- Çevre ve Su Enstitüsü (IEW)
- Keefa KAWEESA- Viktorya Gölü Kaynaklarının Yönetiminde Doğu Afrika Toplulukları Örgütü (ECOVIC)

5.ULUSLARARASI TÜRK-AFRIKA KONGRESİ

Türkiye-Afrika İlişkilerinin Gelişiminde Sivil Toplum ve Düşünce Kuruluşlarının Rolü SONUÇ RAPORU

- Zuki MIHYO- Yoksulluğun Azaltılmasında Araştırma (REPOA)

2. Gün: 20 Kasım Cuma

10:00- 11:00 4. Oturum: Kültür ve İletişim

Oturum Başkanı: (E.) Büyükelçi Doç. Dr. Ali Engin OBA

TASAM Ankara Temsilcisi- Atılım Üniversitesi

- Dr. Matlotleng Patrick MATLOU- Afrika Güney Afrika Enstitüsü (AISA)
- Saida AGREBI- Tunuslu Anneler Derneği Başkanı
- Fatima KARADJA- ANSEDI/ ECOSOCC
- Adeleke OMITOWOJU– Afrika Diaspora Forumu
- Sidy GAYE- Afrika Basın Ajansı (APA)

11:00- 11:15 Çay-Kahve Arası

11:15- 12:30 5. Oturum: Siyasi İlişkiler

Oturum Başkanı: Fatima KARADJA

ANSEDI/ ECOSOCC

- Büyükelçi Kenan TEPEDELEN- T.C. Dışişleri Bakanlığı Afrika Koordinatörü
- Prof. Dr. Melek FIRAT- Ankara Üniversitesi Afrika Çalışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezi (AÇAUM)
- Elhussein Abd Elgalil Mohamed YASSIN- Özgürlük Eşitlik Barış Toplumu (FEPS)
- Makha Dado SARR- Afrika ve Az Gelişmiş Ülkeler Önceki Özel Koordinatörü, Birleşmiş Milletler Afrika Ekonomik Komisyonu (ECA) Ekonomik ve Sosyal İlişkiler Departmanı, Afrika Birliği Yüksek Düzeyli Denetim Paneli Üyesi

5.ULUSLARARASI TÜRK-AFRİKA KONGRESİ

Türkiye-Afrika İlişkilerinin Gelişiminde Sivil Toplum ve Düşünce Kuruluşlarının Rolü SONUÇ RAPORU

- E. Büyükelçi Tom WHEELER- Güney Afrika Uluslararası İlişkiler Enstitüsü (SAIIA)
- Sameh ABDALLAH- Al- Ahram Gazetesi

12:30- 14:00 Öğle Yemeği

14:00- 15:00 6. Oturum: Barış ve Güvenlik/ Küresel Ortaklık

Oturum Başkanı: Makha Dado SARR

Afrika ve Az Gelişmiş Ülkeler Önceki Özel Koordinatörü,
Birleşmiş Milletler Afrika Ekonomik Komisyonu (ECA)
Ekonomik ve Sosyal İlişkiler Departmanı, Afrika Birliği Yüksek
Düzeyle Denetim Paneli Üyesi

- Ali Said Omar İBRAHİM- Barış ve Demokrasi Merkezi (CPD)
- Prof. Dr. Labana LASAY'ABAR- Kinşasa Üniversitesi
- Naila SALIHU- Uluslararası Güvenlik Çalışmaları Merkezi (ISS)
- Nasuh MAHRUKİ- AKUT Başkanı
- E. Büyükelçi Doç. Dr. Ali Engin OBA- TASAM Ankara Temsilcisi, Atılım Üniversitesi

15:00 - 15:30 Soru - Cevap

3. Gün: 21 Kasım Cumartesi

10:00- 12:00 USTKİP Komisyon Toplantıları

12:00- 13:30 Öğle Yemeği

13.30- 15:30 USTKİP Komisyon Toplantıları

5.ULUSLARARASI TÜRK-AFRIKA KONGRESİ

Türkiye-Afrika İlişkilerinin Gelişiminde Sivil Toplum ve Düşünce Kuruluşlarının Rolü SONUÇ RAPORU

KONGRE AÇILIŞ KONUŞMALARI

5. Uluslararası Türk- Afrika Kongresi'nde TASAM Başkanı Süleyman ŞENSOY, Afrika Birliği Ticaret Örgütü (OATUU) Genel Sekreteri ve Ekonomik, Sosyal ve Kültürel İşler Konseyi (ECOSOCC) Üyesi Ekselansları Hassan Adebayo SUNMONU ve Sudan Cumhuriyeti Tarım ve Ormancılık Bakanı Ekselansları Dr. Abdulhalim İsmail Al MUTAFI birer açılış konuşması yapmışlardır.

TASAM Başkanı Süleyman ŞENSOY, konuşmasında Türkiye ile Afrika arasında 400 yıla yakın dostluk ve kardeşlik ilişkisi bulunduğunu, özellikle 1998 yılındaki Türkiye'nin Afrika'ya Açılım Eylem Planı ve ardından 2005 yılının Afrika Yılı olarak ilan edilmesinin ardından hızlı bir süreç yaşandığını ifade etti. Bu süreçte kamu diplomasisi çerçevesinde çeşitli kuruluşların önemli katkılar sağladıklarını belirten ŞENSOY, 2008 yılındaki İşbirliği Zirvesi'nin Türkiye- Afrika ilişkileri açısından tarihi bir dönüm noktası olduğunu vurguladı. Bu çerçevede TASAM Afrika Enstitüsü olarak Türk- Afrika Sivil Toplum Kuruluşları (STK) Forumu'nu icra etmek suretiyle işbirliği sürecine katkıda bulunmaya çalıştıklarını ifade eden ŞENSOY, Forum sonunda imzalanan İstanbul Deklarasyonu ile Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları İşbirliği Platformu'nu (USTKİP) kurduklarını ve söz konusu platformun işbirliğinin ve iletişimin gelişmesi açısından yararlı olacağını düşündüklerini belirtti.

Zirvelerde alınan kararların, toplumun temeline indirgenebilmesi gerektiğini de belirten ŞENSOY, ülkeler arasında işbirliğinin tesis edilebilmesi için kamu diplomasisi olarak ifade ettiğimiz Sivil Toplum ve Düşünce Kuruluşlarının, Üniversitelerin ve İş dünyasının, gerek iç gerekse dış politikada artan önemlerine dikkat çekti.

ŞENSOY, ayrıca Afrika'nın değişen dengeler çerçevesinde daha da önem kazanmaya başladığını ve tüm dünyanın Afrika'ya yönelik ilgisinin açıkça görüldüğünü; karşılıklı kazanımlar, saygı ve eşitlik temelinde bir işbirliği sürecini arzuladıklarını ifade etti.

5.ULUSLARARASI TÜRK-AFRİKA KONGRESİ

Türkiye-Afrika İlişkilerinin Gelişiminde Sivil Toplum ve Düşünce Kuruluşlarının Rolü SONUÇ RAPORU

Afrika Birliği Ticaret Örgütü (OATUU) Genel Sekreteri ve Afrika Birliği Ekonomik, Sosyal ve Kültürel İşler Konseyi (ECOSOCC) Üyesi Ekselansları Hassan Adebayo SUNMONU da özellikle kamu diplomasisi çerçevesinde Türkiye- Afrika ilişkilerindeki kayda değer gelişmeleri gözlemlemekten büyük memnuniyet duyduklarını belirtti.

Sivil Topluma, akademik camiaya ve iş dünyasına mensup temsilcilerin, resmi makamlarla bir araya gelerek görüş alış verişinde bulunmak suretiyle tecrübelerini paylaşmalarının son derece yerinde olduğunu ifade eden Ekselansları SUNMONU, Türkiye'nin Afrika'nın önemli bir dostu olduğuna dikkat çekerek, üyesi bulunduğu ECOSOCC'a bağlı Afrikalı STK'ların kongreye iştirak etmelerini oldukça anlamlı bulduğunu sözlerine ekledi.

Sudan Cumhuriyeti Tarım ve Ormancılık Bakanı Ekselansları Dr. Abdulhalim İsmail Al MUTAFI ise Sivil Toplum ve Düşünce Kuruluşlarının Türkiye ile Afrika arasındaki ilişkilerin gelişiminde oynadıkları aktif ve yapıcı rollerin son derece yerinde olduğunu ve söz konusu kuruluşlara bu türden konularda daha fazla destek verilmesi gerektiğinin altını çizdi.

Türkiye'nin Afrika Açılımı'nı ve kıtaya yönelik girişimlerini de memnuniyetle karşıladıklarını ve karşılıklı kazanımlar çerçevesinde ilişkileri daha üst noktalara taşımak istediklerini belirten Ekselansları Dr. Al MUTAFI, bu çerçevede Türk ve Afrikalı STK'lar arasında oluşturulacak kapsamlı ortaklıklardan büyük memnuniyet duyacaklarını ifade etti.

KONGRE SONUÇLARI VE TEKLİFLER

5. Uluslararası Türk- Afrika Kongresi'nde yapılan konuşmalar ve sunulan bildiriler çerçevesinde genel bir değerlendirme yapılacak olursa, Türkiye'nin "stratejik ortaklık" çerçevesinde Afrika ülkelerine yönelik uygulamakta olduğu sistemli politikaların, bireysel düzeye de indirgenebilmesinin büyük önem arz ettiği ifade edildi.

5.ULUSLARARASI TÜRK-AFRIKA KONGRESİ

Türkiye-Afrika İlişkilerinin Gelişiminde Sivil Toplum ve Düşünce Kuruluşlarının Rolü SONUÇ RAPORU

Türkiye'nin ve Afrika'nın önde gelen Sivil Toplum ve Düşünce Kuruluşları arasında ortak işbirliği alanlarının belirlenmesi, bilgi ve tecrübelerin paylaşımı sonucunda ilişkilerin daha istikrarlı bir çerçevede gelişeceği ve bu süreçten daha verimli sonuçlar elde edileceği belirtildi.

Kongre'nin "Ekonomi ve Kalkınma" başlıklı ilk oturumunda Türkiye'nin Afrika halklarının refahı için ortaya konulan çabaları, Sivil Toplum Kuruluşları ve Özel Sektörü ile birlikte desteklediği, Afrika ülkelerinin sorunlarının çözümünde; ekonomik ve ticari ilişkilerin geliştirilmesine yardımcı olma konusunda en uygun ülkelerden biri konumunda bulunduğu ifade edildi.

Buna göre, söz konusu ilişkilerin geliştirilmesi noktasında Türkiye'nin coğrafi konumunun yanı sıra bazı Afrika ülkeleriyle sahip olduğu tarihsel bağlar da büyük önem arz etmektedir. Bu bağlamda "Afrika ile Ekonomik ve Ticari İlişkilerin Güçlendirilmesi Stratejisi" çerçevesinde uygun politikaların yanı sıra kıta ülkeleriyle karşılıklı yatırımların geliştirilmesi ve korunması anlaşmaları, ekonomik ilişkilerin istikrarlı olarak gelişmesine olanak sağlamaktadır. Ayrıca yakın dönemde Afrika ülkelerinde faaliyetlerine başlayacak yeni Türk Büyükelçiliklerinin ve bununla birlikte Ticari Ataşeliklerin de bu sürecin güçlendirilmesinde kilit bir rol oynayacağının göz ardı edilmemesi gerekmektedir.

Ekonomik ilişkilerin gelişimi, belirlenen stratejilerin uygulanması ve Milenyum Kalkınma Hedefleri'ne (MKH) ulaşılması noktasında Sivil Toplum ve Düşünce Kuruluşları'na da önemli sorumluluklar düşmektedir. İlişkilerden daha somut sonuçlar elde edilebilmesi için söz konusu kuruluşların bu süreçlere daha aktif katılımlarını gerektirmektedir. Bu türden girişimler, işbirliği sürecinin amaçlarına ulaşması bakımından önem arz etmektedir. Güçlü bir sivil toplum, yabancı yatırım ve ticaret için daha istikrarlı bir ortam anlamına gelmektedir. Bir diğer ifadeyle Türkiye ile Afrika arasındaki etkin ve samimi bir dış ortaklık, hükümetlerin ötesine geçmeli ve tüm sosyo- ekonomik aktörleri kapsamalıdır.

5.ULUSLARARASI TÜRK-AFRIKA KONGRESİ

Türkiye-Afrika İlişkilerinin Gelişiminde Sivil Toplum ve Düşünce Kuruluşlarının Rolü SONUÇ RAPORU

Bilim Adamları, Sivil Toplum ve Düşünce Kuruluşlarını; demokrasinin pekiştirilmesinde ve desteklenmesinde, yoksulluk öncesi kalkınma politikalarının teşvikinde ve cinsiyet eşitliğinde önemli bir etken olarak görmektedirler. Bu kapsamda işbirliği fırsatlarının oluşturulabilmesi ve geliştirilebilmesi için Sivil Toplum ve Düşünce Kuruluşları arasında da kurumsal mekanizmalar tesis edilmeli, ayrıca karşılıklı kazanımlara yönelik eylem planlarının taslağı belirlenmelidir. Bunun ardından kabul edilen eylem planlarının da uygulamaya konulabilmesi büyük önem taşımaktadır.

STK'ların dinamik olmaları ve ufuk açıcı bir vizyonla hareket etmeleri, gözden kaçan boşlukları tamamlamaları, ekonomik ve sosyal kayıpları en aza indiren bir rol oynamaları öngörülmektedir. Ancak STK'ların sefalet koşullarında ortaya çıkmaları ya da daha güçlü hale gelmeleri mümkün değildir. Söz konusu kuruluşların, günümüzdeki temel sorunlarının başında da yetersiz finansman gelmektedir. STK'lar ekonomik kalkınma ve vatandaşlarının yaşam koşullarının gelişimiyle birlikte ortaya çıkmaktadırlar. Halklar arasında doğrudan diyaloga dayalı bağlantıların oluşturulabilmesi, tarafların bilgilerinin gelişimi ve bire bir bağlantılar açısından da önemlidir. Ayrıca sivil toplumun, kalkınma yardımlarında da önemli bir rolü bulunmaktadır.

Küreselleşmenin Afrika üzerinde olumlu etkiler bırakabilmesi için kıta ülkelerinin, Milenyum Kalkınma Hedefleri'ne (MKH) ulaşabilmeleri gerekmektedir.

"Eğitim ve Sağlık" başlıklı ikinci oturumda Afrika'nın her iki sektördeki genel durumu masaya yatırılırken, Milenyum Kalkınma Hedefleri'ne ulaşılmasının önündeki güncel sorunlar ve bu sorunların ortaya çıkardığı görünüm ele alınmıştır.

Buna göre; Afrika, dünya genelinde HIV/ AIDS virüsünün en yaygın olduğu bölgedir. Buna ilaveten, kıtada yüksek ölüm oranlarına neden olan kolera, sıtma, verem ve tifo gibi sağlık sorunları bulunmaktadır. Afrika'nın üstesinden gelmek zorunda olduğu bir diğer sorun da temiz su kaynaklarına erişimin son derece yetersiz olmasıdır. Söz konusu sorun, yukarıda sıralanan hastalıkların kolayca yayılmasını beraberinde getirmektedir. Eğitim ve sağlık

5.ULUSLARARASI TÜRK-AFRIKA KONGRESİ

Türkiye-Afrika İlişkilerinin Gelişiminde Sivil Toplum ve Düşünce Kuruluşlarının Rolü SONUÇ RAPORU

sistemlerinin güçlendirilebilmesi için büyük miktarlarda finansmana ihtiyaç duyulmaktadır. Her iki sektördeki koşulların geliştirilmesine yönelik sorunlar, siyasi gündemin ön sıralarına taşınmalı ve pratik eylemler gerçekleştirilebilmelidir. Özellikle hükümetler, özel sektör ve STK'lar arasında etkin bir işbirliği ağının oluşturabilmesi, ihtiyaçların tespiti ve zamanlı müdahaleler açısından gereklidir.

Ülkeler arasındaki eşitsizliklerin son derece yaygın olması, olağanüstü bir çaba sarf edilmesini gerektirmekte; aksi takdirde bu alanlarda Milenyum Kalkınma Hedefleri'ne (MKH) ulaşılması mümkün görünmemektedir.

Eğitim ve sağlık sektörlerinde yeterli hizmetlerin sağlanabilmesi, yoksulluğun azaltılabilmesine yönelik girişimlere ve dolayısıyla insanlığa önemli katkılar sağlayacaktır. Dolayısıyla, Afrika'da eğitim ve sağlık alanındaki ihtiyaçları gidermeye yönelik bir sistem kurulmalı ve uluslararası partnerlerle işbirliği güçlendirilmelidir. Örneğin, kıta ülkelerinden Tunus'ta "Ekonomik ve Sosyal Kalkınma Planı" çerçevesinde ulusal kamu sağlık programları hazırlanırken; kadınların eğitimi, yoksullukla mücadele ve sivil toplumun bu alanlarda seferber edilmesi noktasında ciddi çalışmalar yapılmaktadır.

Aynı oturumda ayrıca cinsiyet eşitliğine de sıkça vurgu yapılmış olup, anne ve çocuk ölüm oranlarının azaltılması, kadının toplumsal yaşamdaki gücünün arttırılması gerektiğine dikkat çekildi. Her yıl 500.000'den fazla kadının, hamilelik ve doğum esnasındaki olumsuzluklardan yaşamını yitirdiği kaydedilirken, MKH doğrultusunda 2015 yılına kadar söz konusu rakamın %75 oranında azaltılmasının hedeflendiği belirtildi.

Ayrıca sağlık sektöründe kalkınma stratejileri düzenlenmeli, özellikle bölgesel ve yerel düzeylerde tıbbi sistemler güçlendirilmeli, finansman ihtiyacının giderilmesine destek sağlanmalıdır.

5.ULUSLARARASI TÜRK-AFRIKA KONGRESİ

Türkiye-Afrika İlişkilerinin Gelişiminde Sivil Toplum ve Düşünce Kuruluşlarının Rolü SONUÇ RAPORU

T.C. Hükümeti ve Türk STK'ların Afrikalı hükümetlerle ve STK'larla ortaklıkta, sağlık sektörüne yönelik işbirliği yaklaşımlarının, Afrika kıtasındaki kalkınmaya ve tıbbi alandaki gelişime önemli katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

Türkiye, eğitim ve sağlık alanlarındaki deneyimlerini Afrika ülkelerine aktarma konusunda yeterli deneyime sahiptir.

Sivil Toplum ve Düşünce Kuruluşları olarak eğitim ve sağlık koşullarının geliştirilebilmesine yönelik sorunlara siyasi gündemin ön sıralarına taşıyabilmemiz gerekmektedir.

“Çevre ve Tarım” başlıklı üçüncü oturumda çevresel kalkınmanın önemi ve bu konuda gerekli bilincin oluşturulması amacıyla bu türden projelere ağırlık verilmesi gerektiği kaydedildi.

Ekonomik büyüme ve gıda güvenliği açısından ise tarım alanında yatırımların arttırılmasına gereksinim duyulmakta, günümüzde gıda güvenliğinin bulunmadığı bölgelerin aynı zamanda çatışmaların hüküm sürdüğü bölgeler olduğu, ayrıca çevresel krizlerin etkisiyle birlikte salgın hastalık riskinin de artış kaydettiği görülmektedir. Tarımsal kalkınma konusunda planlama, uygulama ve kontrol mekanizmalarının geliştirilmesinin önemi göz ardı edilmemelidir. Özellikle kıtada gıda güvenliğine ilişkin geliştirilmeye çalışılan erken uyarı sistemlerinin, kıtlıkların önlenmesinde ve sağlık sorunlarının azaltılmasında büyük önem arz etmekte, dolayısıyla bu türden sistemlerin kıtanın geneline yayılabilmesi gerekmektedir.

Tarım sektörüne yönelik yatırımların arttırılması, söz konusu bölgelerde istihdamı arttırmak suretiyle yaşam standartlarının gelişmesini de sağlayacak ve bu durum, göç sorununa da olumlu yönde katkı sağlayacaktır.

“Kültür ve İletişim” konulu dördüncü oturumda ise Türkiye ile Afrika'nın etkili bir iletişim içine girebilmeleri için karşılıklı olarak çeşitli dillerde ve kültürel alanda yeteneklerini geliştirmelerinin büyük önem arz ettiği ifade edildi.

5.ULUSLARARASI TÜRK-AFRİKA KONGRESİ

Türkiye-Afrika İlişkilerinin Gelişiminde Sivil Toplum ve Düşünce Kuruluşlarının Rolü SONUÇ RAPORU

Afrika, uluslararası medya tarafından sıkça iç savaşlar, etnik çatışmalar, yoksulluk ve açlıkla gündeme getirilmekte, buna karşın kıtanın keşfedilmeyi bekleyen çeşitli zenginlikleri bulunmaktadır. Bu kapsamda, medyadaki ön yargıların giderilmesi ve bu alanlarda ortaklıkların oluşturulmasına ihtiyaç duyulmaktadır. Özellikle üniversitelerin ve düşünce kuruluşlarının ilgili alanlarda çalışmalara yoğunlaşmaları ve ortak projeler geliştirerek bunları uygulamaya koymaları gerekmektedir.

Türkiye, sosyal ve kültürel alanlardaki tecrübelerini, Afrikalı dostlarıyla paylaşarak, Afrika'nın kalkınmasına katkıda bulunmak konusunda oldukça isteklidir. Birbirini tanıma konusundaki eksiklik, yakın bir işbirliği için en önemli engel olmakla birlikte Sivil Toplum ve Düşünce Kuruluşlarının bu doğrultuda oynayabilecekleri etkin rollerin kesinlikle göz ardı edilmemesi gerekmektedir. Ayrıca yakın dönemde kıta ülkelerinde hizmete girecek yeni Türk Büyükelçilikleri de iletişimin ve kültürel ilişkilerin gelişimine ciddi katkılar sağlayacaklardır.

Afrika Birliği'nin temel organlarından biri olan Ekonomik, Sosyal ve Kültürel İşler Konseyi (ECOSOCC) de resmi birimlerle sivil toplum arasında yakın ilişkilerin tesis edilmesine yönelik aktif çalışmalar gerçekleştirmekte ve ön Zirve toplantılarının ardından Birliğe çeşitli öneriler sunmaktadır.

"Siyasi ilişkiler" başlıklı beşinci oturumda son dönemde Türkiye ile Afrika arasındaki ilişkilerin istikrarlı bir seyir izlediği kaydedilirken, özellikle 2008 yılının Ağustos ayında icra edilen İşbirliği Zirvesi ile ilişkilerin artık daha sağlam temeller üzerine oturduğu belirtildi.

Sivil Toplum ve Düşünce Kuruluşları, gerek hükümetlerle gerekse özel sektörle etkin bir işbirliğinin sağlanması noktasında hemfikirdirler. Bu doğrultuda kamu ve özel sektörün de söz konusu kuruluşlarla birlikte daha yakın çalışmalar yapmaları, özellikle çeşitli projelerin uygulamaya konulabilmesi için bürokratik engellerin aşılabilmesi, belirlenen hedeflere ulaşılması bakımından büyük önem arz etmektedir.

5.ULUSLARARASI TÜRK-AFRIKA KONGRESİ

Türkiye-Afrika İlişkilerinin Gelişiminde Sivil Toplum ve Düşünce Kuruluşlarının Rolü SONUÇ RAPORU

“Barış ve Güvenlik/ Küresel Ortaklık” başlıklı son oturumda ise iyi yönetimin, barışın ön koşulu olduğu, Sivil Toplum ve Düşünce Kuruluşları’nın halkın gözetiminde iyi yönetimin tesis edilmesini sağlama konusunda önemli sorumluluklar üstlendikleri belirtildi.

Sivil toplumun, barışın tesisinde ve insan güvenliğinin sağlanmasında etkin bir rol oynayabilmesi, gerek kıtanın gerekse dünyanın istikrarı bakımından büyük önem taşımaktadır.

2008 yılının Ağustos ayında icra edilen Türk- Afrika STK Forumu’nun ardından İstanbul Deklarasyonu ile oluşturulan Uluslararası Sivil Toplum Kuruluşları İşbirliği Platformu’nun (USTKİP) Komisyonları ve söz konusu Komisyonların üyeleri de şu şekilde belirlenmiştir:

Sosyal Kalkınma Komisyonu

Eşbaşkan: Prof. Makha Dado SARR- Afrika ve Az Gelişmiş Ülkeler Önceki Özel Koordinatörü, Birleşmiş Milletler Afrika Ekonomik Komisyonu (UNECA), Afrika Birliği Denetim Yüksek Kurulu Üyesi

Eşbaşkan: Davut KOÇAK- Kimse Yok Mu Derneği

Başkan Yardımcısı: Prof. Labana LASAY’ABAR- Kinşasa Üniversitesi

Asna FALL- Afrika Kadın Dayanışması (FAS)

Geoffrey Kimiti MBURU- Çevre ve Su Enstitüsü (IEW)

Prof. Paschal MIHYO- Doğu ve Güney Doğu Afrika Sosyal Bilimler Araştırma Örgütü (OSSREA)

Doç. Dr. Aydın TOPALOĞLU- İslam Araştırmaları Merkezi (İSAM)

Jamillah MWANJISI- Su ve Sağlık Koşullarının Geliştirilmesinde Sivil Toplum Ağı (ANEW)

Keefa KAWEEESA- Viktorya Gölü Kaynaklarının Yönetimi için Doğu Afrika Toplulukları Örgütleri (ECOVIC)

Mbacke Ndeye M. DIOP- Afrikalı Kadınlar Dayanışma Vakfı

Aydın BAŞ- Kültürlerarası Araştırma ve Dostluk Vakfı (KARVAK)

Zübeyde OZANÖZÜ- Türkiye Özürlüler Eğitim ve Dayanışma Vakfı (ÖZEV)

5.ULUSLARARASI TÜRK-AFRİKA KONGRESİ

Türkiye-Afrika İlişkilerinin Gelişiminde Sivil Toplum ve Düşünce Kuruluşlarının Rolü SONUÇ RAPORU

Bahija BELMABROUK- Tunus Afrika Basın Haber Ajansı

Araşt. Gör. Necdet YASIT- Erciyes Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Tarih Bölümü

Av. Engin URAL- Türkiye Çevre Vakfı

Ekonomik Kalkınma Komisyonu

Başkan: Dr. Matlotleng Patrick MATLOU- Güney Afrika Afrika Enstitüsü (AISA)

Başkan Yardımcısı: Dr. Muna ABDALLA- Güvenlik Çalışmaları Enstitüsü (ISS)

Başkan Yardımcısı: Doç. Dr. Aydın TOPALOĞLU- İslam Araştırmaları Merkezi (İSAM)

Hassan Adebayo SUNMONU- Afrika Birliği Ticaret Örgütü (OATUU)/ ECOSOCC

Zuki MIHYO- Yoksulluğun Azaltılmasında Araştırma Merkezi (REPOA)

Vinesh CHINTARAM- İlk Adım Ağı

Adeleke ADEBAYO- Afrika Diaspora Forumu

Siyasi Kalkınma Komisyonu

Başkan: Tom WHEELER- Güney Afrika Uluslararası İlişkiler Enstitüsü (SAIIA)

Başkan Yardımcısı: Asna FALL- Afrika Kadın Dayanışması (FAS)

Elhussein ABDEL GALIL- Eşitlik, Özgürlük, Barış ve Güvenlik Topluluğu (FEPS)

Theunis KEULDER- Namibya Demokrasi Enstitüsü (NID)

Prof. Labana LASAY'ABAR- Kinşasa Üniversitesi

Dr. Raphael ARINAITWE- Kalkınma için Yönetimde Eğitim ve Araştırma Merkezi (CAFRAD)

Naila SALIHU- Kofi Annan Barışı Koruma ve Eğitim Merkezi (KAIPTC)

Kadın, Aile, Gençlik ve Kültür Komisyonu

Başkan: Saida AGREBI- Tunuslu Anneler Derneği

Başkan Yardımcısı: Ify OFONG- Kalkınmada ve Çevrede Kadın

Başkan Yardımcısı: Zübeyde OZANÖZÜ- Türkiye Aile Planlaması Derneği (TAPD)

5.ULUSLARARASI TÜRK-AFRİKA KONGRESİ

Türkiye-Afrika İlişkilerinin Gelişiminde Sivil Toplum ve Düşünce Kuruluşlarının Rolü SONUÇ RAPORU

Sekreter: Mutaz Salih MOHANED- El Ayammm Gazetesi

Assetou KOITE- Pan- Afrika Kadın Örgütü (PAWO)

Fatima KARADJA- ANSEDI- Afrika Birliği ECOSOCC

John MAKENI- Ulusal Medya Grup Limited

Sidy GAYE- Afrika Basın Ajansı (APA)

Av. Ayşen ÖNEN- Türk Hukukçu Kadınlar Derneği

Av. Ayla BABİLA- Türk Hukukçu Kadınlar Derneği

Av. Aynur TAHİROĞLU- Türk Hukukçu Kadınlar Derneği

Dr. Amany ASFOUR- Mısırlı İşkadınları Derneği (EBWA)

Rahşan TEKŞEN- Hanımlar Eğitim ve Kültür Vakfı

Aydın BAŞ- Kültürlerarası Araştırma ve Dostluk Vakfı (KARVAK)